

Nr 219.

Av herr Kilbom m. fl., om skrivelse till Kungl. Maj:t i fråga om
ändring eller upphävande av 2 § 4 mom. tryckfrihets-
förordningen.

Enligt gällande tryckfrihetsförordning stadgas i 2 § 4 mom. bland annat följande:

»Att de från bankinspektionen till bankerna avlätna ämbetsbrev och de handlingar, varå samma grundas, ävensom svarsskrivelser å sådana ämbetsbrev icke må, i vad de röra enskildas förhållande till bank, utlämnas, förrän 15 år från brevens eller handlingarnas datum förflutit.

Den häremot bryter så ock den som i tryck offentliggör dylik handling, vilken ovederbörligt utlämnas, böte 50 riksdaler.»

Genom denna bestämmelse äro så gott som samtliga bankinspektionens åtgärder, sedan bankinspektionen utbrutits från finansdepartementet år 1907, ifråga om kommunikation med och kontroll över banker undandragna allmänhetens granskning. Vid behandling i riksdagen av frågan om antagande av ovan citerade lagbestämmelse uttalades starka betänkligheter emot att över huvud taget hindra allmänheten att taga del av meddelandena från bankinspektionen. Här må citeras ett uttalande av professor Blomberg, som gjordes i riksdagen år 1905 vid frågans behandling: »Då utskottet gjort denna framställning, har detta skett i det bestämda medvetandet, att det här gäller att stipulera ett undantag från de regler, som innehållas i tryckfrihetsförordningen med allmän publicitet för så kallade offentliga handlingar, och att man, då man skall söka genomdriva undantag, som stipulera sekretess för vissa handlingar, alldeles givet har att övervinna mycket starka betänkligheter och svåra hinder. Utskottet har i föregående uttalanden, vilka dock dikterats av en icke särdeles stark majoritet inom utskottet, hemställt, att i avseende på de handlingar, som utgå ifrån bankinspektionen, sekretess skulle medgivas till och med i större omfattning än nu i reservationen yrkas. Men detta har i andra kammaren mött alldeles bestämt motstånd, och detta motstånd har i väsentlig mån riktats just emot, att de handlingar, som avlätas till chefen för finansdepartementet, skulle undandragas offentligheten. Enligt andra kammarens uppfattning är offentlighet med avseende på sådana handlingar så nödvändig, att från denna icke bör göras något undantag.»

Då nu emellertid denna bestämmelse antogs av riksdagen, avsågs därmed endast undantag från publicitet åt ett begränsat slag av meddelanden från

bankinspektören såsom tjänsteman i finansdepartementet till banker. Emellertid må bemärkas, att samtliga bankinspektörens i egenskap av departementstjänsteman vidtagna åtgärder och avlätna skrivelser stodo under kontroll av högre ämbetsmän inom departementet, ävensom av finansministern. Vidare måste bankinspektören såsom tjänsteman inhämta finansministerns direktiv för sina tjänsteåtgärder. Sålunda stod bankinspektören i alla sina tjänsteåligganden under kontroll av finansministern. Utgående skrivelser, som expedierades i finansministerns namn, voro icke undantagna från publicitet. Endast direkta meddelanden till banker från bankinspektören (under finansministerns kontroll) voro undandragna allmänhetens kändedom. En automatisk ändring häruti inträdde därigenom att kontrollverksamheten utbröts från finansdepartementet, genom att bankinspektionen upprättades år 1907. Därigenom kommo alla tjänsteåtgärder ifråga om kontroll över banker att undandragas finansministerns överinseende och direktiv och samtliga utgående skrivelser från bankinspektionen till banker att undandragas från varje kontroll. Detta strider givetvis emot förutsättningarna för riksdagens beslut om antagande av denna bestämmelse. Hade man vid 1905 års riksdag förutsett den omorganisation, som sedermera kom att äga rum, skulle med säkerhet ovan citerade bestämmelse fått mindre omfattande lydelse.

Det må erinras om att den huvudsakliga innebörden av bestämmelsen är att till skydd för enskilda personer undandraga från publicitet meddelanden från bankinspektören till banker, som *röra enskilda personers kreditförhållanden*. Detta önskemål kunde emellertid på ett fullt tillfredsställande sätt vinnas därigenom att från publicitet undantoges endast den del av ämbetsbrev och handlingar, som angiva kredittagarens namn och kreditbeloppets storlek.

De stora skador, som uppstått därigenom, att till följd av nämnda stadgande bankinspektionens verksamhet blivit helt undandragen allmänhetens och pressens övervakande blickar, torde efter vad som framkommit under senare år vara allmänt känt. En ändring av lagstadgandet är därför nödvändig. Önskvärt vore, att konstitutionsutskottet toge denna fråga under övervägande och för innevarande riksdag framlade förslag till omredigering av stadgandet i här ovan angivna syfte. Då yrkande härom icke kan motionsvis framställas och jag icke själv är i tillfälle att nu föreslå vederbörliga ändringar, får jag hemställa,

att riksdagen måtte i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning om, i vad mån 2 § 4 mom. tryckfrihetsförordningen bör underkastas ändring eller upphörande samt för riksdagen framlägga det förslag till lagändring, vartill utredningen kan föranleda.

Stockholm den 21 januari 1924.

K. Kilbom. Rob. Samuelsson. H. Molander. Verner Karlsson.

A. Spångberg. V. Herou.